

వాల్మీకి రామాయణం-

అరణ్యకాండ

23. త్రయోవింశః సర్గః - ఉత్పాతదర్శనమ్

|| ఉత్పాతదర్శనమ్ ||

తస్మిన్ యాతే జనస్థానాదశివం శోణితోదకమ్ |
 అభ్యవర్షన్తహామేఘస్తుములో గర్దభారుణః || 1 ||

నిపేతుస్తురగాస్తస్య రథయుక్తా మహాజవాః |
 సమే పుష్పచితే దేశే రాజమార్గే యదృచ్ఛయా || 2 ||

శ్యామం రుధిరపర్యంతం బభూవ పరివేషణమ్ |
 అలాతచక్రప్రతిమం పరిగృహ్య దివాకరమ్ || 3 ||

తతో ధ్వజముపాగమ్య హేమదండం సముచ్చితమ్ |
 సమాక్రమ్య మహాకాయస్తస్థౌ గృధ్రః సుదారుణః || 4 ||

జనస్థానసమీపే తు సమాగమ్య ఖరస్వనాః |
 విస్వరాన్వివిధాంశ్చక్రుర్కాంసాదా మృగపక్షిణః || 5 ||

వ్యాజప్రఖశ్చ ప్రదీప్తాయాం దిశి వై భైరవస్వనమ్ |
 అశివం యాతుధానానాం శివా ఘోరా మహాస్వనాః || 6 ||

ప్రభిన్నగిరిసంకాశాస్తోయశోణితధారిణః |
 ఆకాశం తదనాకాశం చక్రుల్బీమా బలాహకాః || 7 ||

బభూవ తిమిరం ఘోరముద్ధతం రోమహర్షణమ్ |
 దిశో వా విదిశో వాఽపి న చ వ్యక్తం చకాశిరే || 8 ||

క్షతజార్త్తసవర్ణాభా సంధ్యా కాలం వినా బభౌ |
 ఖరస్యాభిముఖా నేదుస్తదా ఘోరమ్మగాః ఖగాః || 9 ||

కంకగోమాయుగృధ్రాశ్చ చుక్రుశుర్భయశంసినః |
 నిత్యాశుభకరా యుద్ధే శివా ఘోరనిదర్శనాః || 10 ||

నేదుర్బలస్యాభిముఖం జ్వాలోద్ధారిభిరాననైః |
 కబంధః పరిఘాభాసో దృశ్యతే భాస్కరాంతికే || 11 ||

జగ్రాహ సూర్యం స్వర్భానురపర్వణి మహాగ్రహాః |
 ప్రవాతి మారుతః శీఘ్రం నిష్ప్రభోఽభూద్ధివాకరః || 12 ||

ఉత్పేతుశ్చ వినా రాత్రిం తారాః ఖద్యోతసప్రభాః |
 సంలీనమీనవిహగా నలిన్యః శుష్కపంకజాః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం-

అరణ్యకాండ

23. త్రయోవింశః సర్గః - ఉత్పాతదర్శనమ్

తస్మిన్ క్షణే బభూవుశ్చ వినా పుష్పఫలైర్తుమాః |
 ఉద్ధూతశ్చ వినా వాతం రేణుర్జలధరారుణః || 14 ||
 వీచీకూచీతి వాశ్యంత్య బభూవుస్తత్ర శాలికాః |
 ఉల్కాశ్చాపి సనిర్ఘాతా నిపేతుర్హోరదర్శనాః || 15 ||
 ప్రచచాల మహీ సర్వా సశైలవనకాననా |
 ఖరస్య చ రథస్థస్య నర్దమానస్య భీమతః || 16 ||
 ప్రాకంపత భుజః సవ్యః స్వరశ్చాస్యావసజ్జిత |
 సాస్త్రా సంపద్యతే దృష్టిః పశ్యమానస్య సర్వతః || 17 ||
 లలాటే చ రుజా జాతా న చ మోహాన్మవర్తత |
 తాన్ సమీక్ష్య మహోత్పాతానుత్థితాన్రోమహర్షణాన్ || 18 ||
 అబ్రవీద్రాక్షసాన్ సర్వాన్ ప్రహసన్ స ఖరస్తదా |
 మహోత్పాతానిమాన్ సర్వానుత్థితాన్ ఘోరదర్శనాన్ || 19 ||
 న చింతయామ్యహం వీర్యాద్భలవాన్ దుర్బలానివ |
 తారా అపి శరైస్తీక్ణైః పాతయామి నభఃస్థలాత్ || 20 ||
 మృత్యుం మరణధర్తేణ సంక్రుద్ధో యోజయామ్యహమ్ |
 రాఘవం తం బలోత్సిక్తం భ్రాతరం చాస్య లక్ష్మణమ్ || 21 ||
 అహత్వా సాయకైస్తీక్ణైర్శిషావర్తితుముత్సహే |
 సకామా భగినీ మేఽస్తు పీత్వా తు రుభిరం తయోః || 22 ||
 యన్మిమిత్తస్తు రామస్య లక్ష్మణస్య విపర్యయః |
 న క్వచిత్ప్రాప్తపూర్వో మే సంయుగేషు పరాజయః || 23 ||
 యుష్మాకమేతత్ప్రత్యక్షం నాన్యతం కథయామ్యహమ్ |
 దేవరాజమపి క్రుద్ధో మత్తైరావతయాయినమ్ || 24 ||
 వజ్రహస్తం రణే హన్యాం కిం పునస్తౌ కుమానుషౌ |
 సా తస్య గర్జితం శ్రుత్వా రాక్షసస్య మహాచమూః || 25 ||
 ప్రహర్షమతులం లేభే మృత్యుపాశావపాశితా |
 సమీయుశ్చ మహోత్తానో యుద్ధదర్శనకాంక్షిణః || 26 ||
 ఋషయో దేవగంధర్వాః సిద్ధాశ్చ సహ చారణైః |
 సమేత్య చోచుః సహితాస్తేఽన్యోన్యం పుణ్యకర్షణః || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం-

అరణ్యకాండ

23. త్రయోవింశః సర్గః - ఉత్పాతదర్శనమ్

స్వస్తి గోబ్రాహ్మణేభ్యోఽస్తు లోకానాం యేఽభిసంగతాః |
 జయతాం రాఘవః సంఖ్యే పౌలస్త్యాన్ రజనీచరాన్ || 28 ||
 చక్రహస్తా యథా యుద్ధే సర్వానసురపుంగవాన్ |
 ఏతచ్ఛాన్యచ్ఛ బహుశో బ్రువాణాః పరమర్షయః || 29 ||
 జాతకౌతూహలాస్తత్ర విమానస్థాశ్చ దేవతాః |
 దదృశుర్వాహినీం తేషాం రాక్షసానాం గతాయుషామ్ || 30 ||
 రథేన తు ఖరో వేగాదుగ్రసైన్యో వినిఃసృతః |
 తం దృష్ట్వా రాక్షసం భూయో రాక్షసాశ్చ వినిఃసృతాః || 31 ||
 శ్యేనగామీ పృథుగ్రీవో యజ్జశతుర్విహంగమః |
 దుర్జయః కరవీరాక్షః పరుషః కాలకార్ముకః || 32 ||
 మేఘమాలీ మహామాలీ సర్వాస్యా రుభిరాశనః |
 ద్వాదశైతే మహావీర్యాః ప్రతస్థురభితః ఖరమ్ || 33 ||
 మహాకపాలః స్థూలాక్షః ప్రమాథి త్రిశిరాస్తథా |
 చత్వార ఏతే సేనాన్యో దూషణం పృష్ఠతో యయుః || 34 ||
 సా భీమవేగా సమరాభికామా మహాబలా రాక్షసవీరసేనా |
 తౌ రాజపుత్రౌ సహసాఽభ్యుపేతా మాలా గ్రహాణామివ చంద్రసూర్యౌ || 35 ||
 ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే త్రయోవింశః సర్గః || 23 ||

